

Pleidooi voor supermarkt 'waakhond'

'Markten, Krachten en SuperMachten'. Dat was het thema van het NAV-jaarcongres op 12 februari in Lelystad. Een bijeenkomst over de positieverbetering van telers in markten en ketens van de toekomst. Conclusie: met vereende krachten in Nederland en in Europa de onbalans in 'power' aanpakken.

Naast de consumentenwaakhond Autoriteit Consument en Markt (ACM, de vroegere NMa) moet de producentenwaakhond Autoriteit Producent en Markt (APM) worden gevormd. Dat betoogde NAV-voorzitter Teun de Jong op het NAV-jaarcongres. De positie van telers in de agri- en foodsector is zwak ten opzichte van machtige partijen zoals de wereldwijd opererende verwerkende industrie en de retail. Zie ook de tekening op deze pagina. De onbalans moet worden aangepakt zodat telers een gelijkwaardige positie in de keten krijgen. De NAV-voorzitter noemde ook tal van andere maatregelen om de onbalans in marktpower te verkleinen zoals de bevoegdheid van producentenorganisaties om prijs-, volume- en kwaliteitsafspraken te maken. Daarbij hoort een grotere bereidheid van telers de handen ineen te slaan bij de gezamenlijke afzet van producten.

Het belang van volume-afspraken werd ook benadrukt door directeur Jan van Hoogen van Agrico. De pootgoedsector kan als voorbeeld dienen voor het gezamenlijk plannen van het areaal. Voor wat betreft de afzet van fritesaardappelen wijst Van Hoogen op het belang van partnership met de afnemer. 'Partnership met wederzijdse afhankelijkheid, een goede verhou-

ding met de supermarkt draagt bij aan het realiseren van redelijke prijzen', aldus Van Hoogen.

HAPPY GROWERS

De uit Engeland ingevlogen Fiona Gooch van Traidcraft UK onderstreepte het belang van een waakhond in de strijd tegen de power-onbalans. Haar organisatie zet zich al jaren in voor een sterkere positie van zwakkere partijen in de voedselketen en is al een stap verder in het doorbreken van de onbalans. 'The Groceries Watchdog!' kan een voorbeeld zijn voor Nederland en andere EU-landen. Het is geen vrijwillige gedragscode zonder effectieve sancties zoals we die sinds kort in Nederland kennen, maar een wettelijke gedragscode voor o.a. supermarkten met sancties als men de eerlijke handelspraktijken aan de laars lapt. Het motto van Traidcraft UK: Happy Growers

= Happy Food

= Happy Customers

Fiona Gooch onderstreepte het belang van samenwerking met andere partijen in Nederland en samenwerking in EU-verband om tot een betere positie van telers te komen.

LICHTPUNTJES

Myriam Vander Stichele van de Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO) ziet lichtpuntjes. De Europese mededingingsautoriteiten proberen meer inventief te zijn en startten een onderzoek naar hoe inkoopmacht ook de kwaliteit en de keuze van de consument beïnvloedt. En in de Tweede Kamer is een initiatief voor een wetswijziging ten aanzien van mededingingsrecht en handelspraktijken. 'Uiteindelijk gaat het erom dat het niet de machtigste in de keten is die de rest kan afknippen en de zwakste in de keten laat opdraaien voor de risico's en kosten', betoogde ze. 'Als de Nederlandse overheid niet wil meewerken en de supermarkten hun gang kunnen blijven gaan, zullen boeren en consumenten samen moeten werken om de praktijken ten goede te keren.'

VOOR BOER EN BURGER

Ook Joris Lohman van Youth Food Movement pleitte voor het mobiliseren van krachten. 'Blijf niet zeuren over de macht van de supermarkt. Gedraag je niet als het slachtoffer. We leven in een tijd van transitie, en meer en meer mensen realiseren zich dat het huidige systeem onhoudbaar is. Laat je horen, maar op een positieve manier. Bedenk creatieve acties om de mensen aan het denken te zetten. Verenig je.' Hij is optimistisch: 'De maatschappelijke aandacht voor eten en de positie van de boer is groeiende. Er is geen één oplossing voor alle problemen, maar laten we zoeken naar verschillende oplossingsrichtingen, waarmee de waarde van voedsel stijgt, voor boer en burger.'

Gespreksleider Hanny van Geel bundelde aan het eind van de bijeenkomst de resultaten van de discussie over het versterken van de positie van telers in de keten. Zie kader. **NAV**

Versterken positie telers in ketens van toekomst

Huidige situatie

Zwakke positie van telers in de agri- en foodketens t.o.v. industrie en supermarkten

Gewenste/noodzakelijke acties

Telers steken handen uit de mouwen om meer gezamenlijk de markt op te gaan

Telers gaan samen meer directer naar consumenten/consumentengroepen

EU en NL: Gelijkwaardige positie schakels in keten (wettelijk) borgen

Industrie en supermarkten: Eerlijke handel en faire producentenprijzen tot 'waarde' verheffen

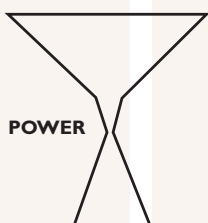
EU: verruiming van mededingingsregels

EU: ruime bevoegdheden telersverenigen: prijs-, volume- en kwaliteitsafspraken toestaan zonder in conflict te komen met mededingingsregels

NL: Oprichten Autoriteit Producent en Markt (APM) die machtsmisbruik controleert en zo nodig sancties oplegt

Coalitie vormen in NL en EU om resultaat te bereiken

Flessenhals in de voedselketen

Consumenten: 503 miljoen

Winkels

Supermarkten

Inkoopcentrales

Foodprocessors

Handel en Industrie

Agrarische bedrijven: 11 miljoen

De natte en vorstloze winter is bijna weer voorbij en het voorjaar met een nieuw akkerbouwjaar lonkt. De verwachting is dat als gevolg van de natte herfst en de zachte winter er sprake zal zijn van een matige tot slechte structuur van de kleigronden. De start van het nieuwe seizoen zou hierdoor matig uit kunnen vallen. De mate van invloed op de uiteindelijke gewasopbrengsten is natuurlijk sterk afhankelijk van de zomermaanden. Maar goed, we weten natuurlijk dat een seizoen zonder teeltproblemen vaak weer tot andere (markt) problemen leidt...

In de afgelopen winterperiode is weer duidelijk geworden dat het aanbod van consumptieaardappelen tegen het verzaagingspunt ligt, dat de uienteelt nog geen afdoende oplossing voor koprot kent en dat de internationale graanmarkt rond een markevenwicht balanceert. Een negatieve uitschieter vormt de suikermarkt, al heeft dat voor het afgelopen jaar nog geen gevolgen gehad. Wat betreft het landbouw-

beleid zijn de zaken na 2014 nog steeds niet ingevuld: er is geen duidelijkheid over vergroening en ook nog niet over de mogelijkheden voor producenten- en brancheorganisaties.

Wel neemt de maatschappelijke interesse voor of bemoeienis met de landbouw toe. Dit uit zich in het nerveuze gedrag richting voedselschandalen en de houding ten opzichte van bijvoorbeeld chemische onkruid- en ziektebestrijding. Het is bemoedigend dat een grotere groep burgers weer belangstelling krijgt voor voedselproductie, belang hecht aan voedselveiligheid en producten uit eigen regio en producten van het seizoen waardeert. Deze beleving moet echter niet ontaarden in een (te) romantische blik en een gedachte dat we in de landbouw de tijd weer terug kunnen draaien. Daarvoor is het speelveld in de wereld de laatste decennia te veel veranderd met een grote invloed van de internationaal opererende verwerkende industrieën en supermarktconcerns.

Net als elders moet de Nederlandse akkerbouw zich op kwalitatief niveau verder ontwikkelen binnen de schaal mogelijkheden die het dichtbevolkte Nederland biedt. Dit is een akkerbouw met de modernste technieken, duurzaam, met vermindering van emissies en verhoging van de efficiency. Zo is het in het verleden ook altijd gegaan. Om ook tot economische duurzaamheid te komen zijn de ons bekende spelregels voor marktbeheer van de stapelbare producten en versteviging van de marktpositie in de vrije gewassen onontbeerlijk. Dit lukt alleen in samenspel tussen wettelijke mogelijkheden en door initiatieven van de boeren zelf. De NAV heeft op het jaarcongres hier een aanzet toe gegeven door te pleiten voor een Autoriteit Producent en Markt (APM) naast de Autoriteit Consument en Markt (vroeger NMa). Op deze wijze worden niet alleen de belangen van de consument bewaakt door een sterke arm, maar ook de belangen van de (kleine) producent (boer) tegenover de verwerkende industrie en de retail. *Teun de Jong*

Voedsel en landbouw 'leven' in de samenleving

Maar liefst 800 mensen, waaronder veel jongeren, namen op 21 en 22 februari 2014 deel aan de 'Voedsel Anders' conferentie in Wageningen. Thema: Naar eerlijke en duurzame voedsel- en landbouwsystemen. De grote opkomst geeft aan dat voedsel en landbouw 'leven' in de samenleving. De NAV was er bij.

Via het Platform Aarde, Boer, Consument, waarin de NAV participeert, was de vakbond bij het initiatief betrokken. Een pluriform gezelschap van betrokken burgers, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en studenten was naar Wageningen afgereisd. Wat hen verbond was de betrokkenheid bij voedsel. Professor Pablo Tittonell (WUR) liet zien dat het huidige landbouwsysteem veel input nodig heeft van niet hernieuwbare grondstoffen en dat dit op den duur een probleem wordt. Het meer werken volgens agro-ecologische principes is een oplossing. Hanny van Geel (oud-voorzitter NAV en nu sprekend namens Via Campesina) vergeleek de werking van het huidige landbouwsysteem met het bordspel de 'Kolonisten van Catan'. De uitwerking hiervan is dat de kleinschalige familiebedrijven in de verdrukking komen. Een

brede coalitie van boeren en maatschappelijke organisaties moet hier verandering in kunnen brengen. 'De opkomst op deze conferentie is zeer hoopvol en boeren weten dat een goede oogst begint bij een goede opkomst', voegde Hanny van Geel er aan toe.

HONGER VERSUS OVERGEWICHT Vandana Shiva (wetenschapper en sociaal-activist uit India) liet aan de hand van een groot aantal voorbeelden zien dat het huidige landbouwsysteem tot veel sociale en ecologische problemen leidt op het Indiase platteland. Zij pleit voor de inzet van oude lokale rassen en agro-ecologische of biologische landbouw om de Indiase boeren weer perspectief te bieden. Olivier de Schutter (VN-rapporteur voor het Recht op Voedsel) stelde dat het huidige voedselsysteem de grote problemen van armoede en honger (wereldwijd leiden meer dan een miljard mensen dagelijks honger) niet heeft kunnen oplossen. Tegelijkertijd is er een probleem bijgekomen, namelijk dat meer dan een miljard mensen gezondheidsproblemen hebben door overgewicht. De Schutter is er van overtuigd dat het huidige beleid van liberalisering en globalisering de geconstateerde problemen niet kan oplossen.

ANDER BELEID NODIG

Op de conferentie zijn in ca. 50 workshops de door de sprekers geschetste problemen verder uitgediept en is vooral ook gekeken naar oplossingen. Een samenvattende conclusie van de conferentie was dat voor een eerlijker en duurzamer voedsel- en landbouwsysteem een ander beleid nodig is. Voedsel is veel te belangrijk om het uitsluitend aan de vrije markt over te laten. We hebben juist een overheid nodig die zich bewust met voedsel wil bemoeien. Regionalisering zou het leidende principe moeten zijn en waar nodig moet regulering mogelijk zijn. Er zijn veel mogelijkheden voor bewuste burgers en boeren en maatschappelijke organisaties om samen initiatieven te nemen om een begin te maken met een nieuw en democratischer voedselsysteem waarin ook de producenten een goed inkomen kunnen verdienen.

KANSEN

De NAV is van mening dat de landbouw de hier geschetste beweging niet moet missen. Tegen deze achtergrond hebben NAV-ers een bijdrage geleverd aan een flink aantal workshops. De toenemende belangstelling voor voedsel en landbouw biedt kansen voor boeren om met steun van consumenten en samenleving een kostendekkende prijs voor de producten te realiseren. **NAV**

Met agro-ecologie je bedrijf toekomstbestendig maken

'Agro-ecologie heeft zo zijn plek, enerzijds op bedrijfsniveau door de footprint te verkleinen en anderzijds door te zoeken naar het verwaarden van aanvullende producten zoals landschap en biodiversiteit. Want hoe je het ook draait of keert, je boerderij moet geld opbrengen.'

Landbouw is een economische activiteit. Daar is Wim Stegeman, akkerbouwer in Lelystad stellig in. Samen met zijn vrouw runt hij het 53 ha groot akkerbouwbedrijf. 'Er moet gewoon een boterham op de plank komen. Agro-ecologie is een vorm van landbouw bedrijven waarbij je je bedrijf toekomstbestendig maakt. Natuurlijk wil je nog steeds het beste product leveren met een zo hoog mogelijke opbrengst. Maar daarnaast kun je kijken of je aan de input kant wijzigingen kunt doorvoeren terwijl de opbrengsten toch goed blijven. Met minder meer bereiken. Door bijvoorbeeld de bodem in zijn eigen kracht te zetten. Ik ben zelf een aantal jaar geleden gestopt met ploegen en overgestapt op niet kerende grondbewerking (NKG). Waarom? Omdat ik de bodem erg belangrijk vind. Toen ik daar mee begon, deed in mijn omgeving nog niemand dat op dit type grond, zware kleigrond. Het was ook wel risicovol. Het is een stap die je maakt en het moet bij je passen. Ondertussen zijn meer akkerbouwers bezig met NKG maar het systeem is nog steeds niet uitontwikkeld. De ervaring tot nu toe is goed te noemen. Ik zit met mijn opbrengst op hetzelfde niveau als mijn omgeving met een goede kwaliteit. Ik heb duidelijk minder brandstofverbruik en ik voer fosfaat en kalium aan in de vorm van organische mest. Daardoor zijn ook de kosten voor meststoffen naar beneden gegaan. En het belangrijkste van alles: het bodemleven is actiever en daar was het me vooral om begonnen. Als het bodemleven actiever is, komen er bijvoorbeeld meer bodemnutriënten vrij. Het draagt ook bij aan een hogere weerstaand van de bodem waardoor de gewassen beter bestand zijn

Wat is agro-ecologie?

Agro-ecologie is een methode om landbouwtechnieken en wetenschappen te gebruiken voor betere landbouw, meer biodiversiteit en als aanpak tegen klimaatopwarming en honger. Bij de technieken en wetenschappen is ook het sociaal aspect belangrijk omdat deze verbeteringen in functie staan van milieu, noord-zuidproblematiek en honger. Bron: wikipedia.

'Onze toekomst': kinderen die grauwe kiekendieven ringen zijn enthousiast over de vogels

tegen ziektes. Wat ik nu ook zie, is dat overtollig regenwater sneller afgevoerd wordt en dat het draagvermogen van de bodem beter is. Wat ook overduidelijk te zien is, is het positieve effect op de vogelstand.'

VERWAARDEN

'Wat ook binnen agro-ecologie past, is het verwaarden van andere producten binnen het bedrijf. Dan moet je niet enkel aan aardappels en uien denken maar je kunt ook verder kijken. Denk aan akkerranden, bembereiding of waterkwaliteit. Je moet dit echter in samenspraak met andere belanghebbenden doen. Pas dan maak je kans om het tot waarde te brengen.' Stegeman is daar al actief mee bezig. Negen jaar geleden zaaide de akkerbouwer als een van de eerste akkerbouwers in Flevoland akkerranden in. Collega's reageerden enigszins verbaasd want dit was onbekend. Fietsers waren echter gelijk enthousiast. Stegeman legde nog een bruggetje over de sloot en zette er een bankje neer zodat fietsers er in alle rust konden zitten. Een mooi begin dat de dialoog op gang bracht tussen burger en boer. Later richtte hij met een groep akkerbouwers natuurvereniging Akkerwaard op. Samen zorgden ze ervoor dat er in 2013 50 ha akkerranden ingezaaid werd. Nu de subsidie verdwijnt, zou je denken dat daarmee ook de akkerranden gaan verdwijnen. 'Nee, dat is niet zo. Samen met andere Flevolandse natuurverenigingen is het gelukt om komend jaar op beperktere schaal door te gaan door geldelijke toezeggingen van de Provincie Flevoland en het waterschap. En zo kijken we naar nog meer onderdelen die van waarde kunnen zijn voor de akkerbouw.'

DIALOOG

'Vergroening is een onderdeel van het nieuwe GLB. Je kunt je afvragen hoe je dat gaat invullen. Als je dat samen doet, dan kun je proberen om er een waarde aan te kop-

Wim Stegeman

pelen. Mensen hebben daar best geld voor over. Je moet dan wel verder kijken dan je eigen boerderij. Doe het samen met partijen als de landschappen, de waterschappen, overheden en burgers. Richt je dus op de dialoog, niet alleen met de burger maar met iedereen die iets heeft met het landschappelijk gebied. Zo kun je daadwerkelijk ook zorgen voor waarde waar de gemeenschap en de boer iets aan heeft. Als je met elkaar in gesprek gaat, merk ik en verwacht ik dat er best veel kan.' Stegeman is ervan overtuigd dat dit concept in heel Nederland toepasbaar is. 'Nu misschien nog niet maar over tien jaar moet dat toch zeker mogelijk zijn. Als je je bedrijf toekomstbestendig wilt maken, zul je het productiesysteem moeten innoveren. Er zijn andere producten dan voedsel die waarde hebben voor de omgeving. Daar moeten we actief mee aan de slag. Dit past goed binnen agro-ecologie. Dit kunnen we het beste gezamenlijk oppakken.' De akkerbouwer begrijpt dat niet iedereen staat te trappelen om deze omslag te moeten maken. 'Ik zeg ook niet dat je allemaal op deze manier aan de slag moet, maar je moet wel bedenken dat je bedrijf toekomstbestendig moet zijn. Dat kan heel breed, het heeft ook te maken met welke accenten je op je bedrijf legt, in welk leefgebied je zit. Wat wij doen is onze visie en daar voel ik me goed bij. We zijn er nog tekort mee bezig om te weten of het ook de juiste vorm is, maar het zou zeker iets kunnen zijn wat over tien jaar meer volgers heeft. NKG zie je wel opgang maken.'

NAV

Overheid moet vliegwielt eiwit van EU-akkers op gang brengen

Er moet nog veel gebeuren om teelt en gebruik van plantaardig eiwit van EU-akkers tot een succes te maken. De overheid moet het 'vliegwielt' op gang brengen. Dit was de belangrijkste conclusie van de workshop 'Van soja-import naar eiwitteelt in Europa' tijdens de drukbezochte conferentie 'Voedsel Anders' op 21 en 22 februari in Wageningen.

Tijdens de workshop gaf NAV-bestuurslid Hans van Kessel het waarom aan van meer eiwit van Europese akkers en wat nodig is om de teelt en gebruik van plantaardig eiwit van EU-akkers tot een succes te maken. Eiwit van EU-akkers sluit aan bij de maatschappelijke wens van meer grondstoffen van Europese bodem, bij GMO-vrije in plaats van genetisch gemodificeerde soja, bij het voorkomen van natuur- en milieubezwaren van de sojateelt in Zuid-Amerika en bij minder gesleep met grondstoffen over de wereld. Daarnaast zijn er geopolitieke argumenten voor het uitbreiden van de eiwitteelt in de EU: de sterke afhankelijkheid van import mede in het licht van de toenemende vraag uit India en China, waardoor invoer door Nederland en de EU niet meer vanzelfsprekend is. Schaarste aan grondstoffen kan het gevolg zijn. Het eind 2013 verschenen rapport 'Geopolitiek rond grondstoffen voor landbouw en voedsel' van het Platform Landbouw, Innovatie & Samenleving bevestigt de schaarste aan plantaardig eiwit en de gevaren verbonden aan de grote afhankelijkheid. Aangedrongen wordt op een ander landbouwbeleid dat de afhankelijkheid van de invoer van grondstoffen vermindert.

STIMULANSEN

Voor de akkerbouwer moet de teelt van eiwitgewassen interessant zijn. Tegelijkertijd moet voor veehouders het gebruik van veevoer van Nederlandse/Europese akkers ook aantrekkelijk zijn. Hans van Kessel gaf in Wageningen aan hoe de overheid het vliegwielt op gang kan brengen:

- Rassenveredeling faciliteren: resultaat betere rassen en een lagere kostprijs;
- Teeltoptimalisatie faciliteren: resultaat hogere opbrengst, lagere kosten, onkruidbeheersing, ziekten en plagen voorkomen en bestrijden. Ook: studiegroepen en praktijknetwerken, kennis en ervaringen delen;
- EU-invoerheffing op ingevoerd plantaardig eiwit (o.a. soja-import);

- In nieuw GLB teelt eiwitgewassen laten vallen onder EFA (vergoeningspremie);
- In nieuw GLB gekoppelde financiële steun voor teelt eiwitgewassen (enkele landen doen dat al);
- Keurmerk en hogere prijs voor producten van dieren gevoerd met voer van EU-bodem.

PRAKTIJKPROJECT

Er is nog veel nodig om teelt van eiwitgewassen weer op gang te brengen. Een stilstand van 25 jaar na het beruchte Blair House-akkoord tussen de EU en de VS is zo maar niet weggewerkt. Er liggen zeker kansen nu ook Milieudefensie zich met financiële steun van de PostcodeLoterij in gaat zetten voor de teelt van in de regio geteeld veevoer. Directeur Hans Berkhuis van Milieudefensie: 'Er wordt te weinig werk gemaakt van veevoer van eigen bodem omdat iedereen op elkaar zit te wachten. De akkerbouwer wil zeker weten dat er markt voor is, de veehouder gaat het voer pas gebruiken als er aanbod is en de supermarkt deze producten weer afneemt. De klant moet bereid zijn om deze duurzame producten te kopen.' Milieudefensie wil de impasse doorbreken door in tien pilots veehouders lokaal verbouwd voer te laten gebruiken. De NAV ondersteunt het initiatief van Milieudefensie.

Contributie 2014

Een goed inkomen voor akkerbouwers op korte en langere termijn. Dat is de missie van de Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV). De NAV zet zich ook in 2014 weer met alle kracht in voor faire opbrengstprijzen. Dat wil zeggen: kostprijs plus ondernemersmarge.

Er is alle reden om in 2014 er met z'n allen weer flink tegenaan te gaan. Met volle energie gaat de NAV in 2014 door met de belangenbehartiging van en voor akkerbouwers. Daar is geld voor nodig. Een dezer dagen ontvangen NAV-leden de contributienota 2014. De contributietarieven 2014 zijn vastgesteld door de algemene ledenvergadering van de NAV op 27 februari 2013 en met enkele euro's verhoogd t.o.v. 2013. NAV-donateurs ontvangen het verzoek om in 2014 de NAV weer te ondersteunen met een donatie. Tegelijk met de factuur worden leden en donateurs verzocht te controleren of alle gegevens nog actueel zijn. Helpt u mee om de NAV-administratie up to date te houden?

Nu lid worden

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV? Word dan lid. Da's nu heel aantrekkelijk. Het hele jaar 2014 lid voor maar € 100,-.

Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: het hele jaar 2014 lid voor slechts € 100,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier op www.nav.nl of pak de telefoon (0168 - 329 130).

Contactpersonen

Voorzitter

Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noord

Jelte Wiersma
0594 - 688 804

Regio Noordoost

Berend Jansema
0599 - 326 308

Regio Flevoland

Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland

Tom Koenraadt
06 - 11 47 21 39

Regio Zuidwest

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Regio Zuid

Kees van Dijk
0167 - 502 211

Nederlandse

Akkerbouw Vakbond

Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130

fax : 0168 - 328 735

e-mail : info@nav.nl

website : www.nav.nl

twitter : @NAV_AkkerBouwer

ederlandse
kkerbouw
akbond
